

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ENERJİ SEKTÖRÜ¹

Tülin KESKİN

MMO Enerji Verimliliği Danışmanı

GİRİŞ

Türkiye açısından bakıldığında iklim değişikliği iki anlam ifade etmektedir. Birincisi uluslararası anlaşmalara taraf olarak veya taraf olmayarak, bulunduğumuz pozisyonun yarattığı politik konum dolayısıyla kazançlar- kayıplar. Diğeri ise artık hemen hemen hiç kimsenin inkâr edemediği iklimdeki değişikliklerin; su kaynaklarımız, tarımsal üretimimiz, artan yaz ve kış sıcaklıkları, yağış rejimi, bazı yeni hastalıklar, hatta termik santrallerin üretimi üzerindeki etkileriyle mücadele için daha fazla gayret ve kaynak ayırma zorunluluğudur. Türkiye'de genel olarak toplumda bugün gelinen nokta "iklim değişikliği vardır, etkisinden daha az zarar görmek için önlem almalıyız ve bizi zora koşmayacak şekilde dünyayla entegre olmalıyız" şeklindedir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ POLİTİK SÜRECİNDE TÜRKİYE'YLE İLGİLİ GELİŞMELER

Küresel iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki en önemli yasal düzenleme, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sözleşmesi ve onun uygulama araçlarından biri olan Kyoto Protokolü'dür. Türkiye'nin, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamında 2001 yılında alınan 26/CP.7 sayılı Karar'la taraflar, Türkiye'nin Sözleşme'nin Ek-I'inde bulunan diğer ülkelerden farklı özgün bir konumda olduğunu tanımaya davet edilmiş ve Türkiye'nin Sözleşme'nin Ek-II listesinden çıkarılması kararlaştırılmıştır. Bu kararı

müteakiben Türkiye 2004 yılında Sözleşme'ye taraf olmuştur. 2005 yılında yürürlüğe giren Kyoto Protokolü'ne ise 2009 yılında taraf olması nedeniyle, Protokol'ün Ek-B listesinde yer almamakta ve sera gazı azaltımına yönelik sayısal bir hedefi bulunmamaktadır. Bu durum, Kyoto Protokolü kapsamında yer alan esneklik mekanizmalarından Türkiye'nin yararlanamamasına yol açmaktadır. 2010 yılı Aralık ayında Meksika'nın Cancun kentinde yapılan 16. Taraflar Toplantısı'nda özgün konumuna atıfla, Türkiye'nin Sözleşme'nin yükümlülüklerini daha iyi uygulayabilmesi amacıyla finansman, teknoloji ve kapasite geliştirme

imkânlarına erişiminin artırılması hususları müzakereler kapsamında görüşülmeye devam etmektedir.

Diğer yandan Türkiye, I Ulusal Bildirimi 2008 yılında sekreteryaya sunmuş, ikinci ulusal bildirim hazırlıklarına devam etmektedir. Hazırlanan İklim Değişikliği Stratejisi Mayıs 2010'da YPK kararıyla onaylanmış ve faaliyet planları taslak olarak hazırlanmıştır.

TÜRKİYE'NİN GÖSTERGELERİ

Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve sera gazlarına ilişkin göstergelerine bakıldığında gerek kişi başına elektrik tüketimi, gerekse kişi başına sera gazı

Tablo 1. 2008 Yılı İçin Türkiye, OECD Ülkeleri ve Dünyaya İlişkin Sosyo-Ekonomik, Enerji ve Karbon Veri ve Göstergelerinin Karşılaştırılması (IEA, 2010)

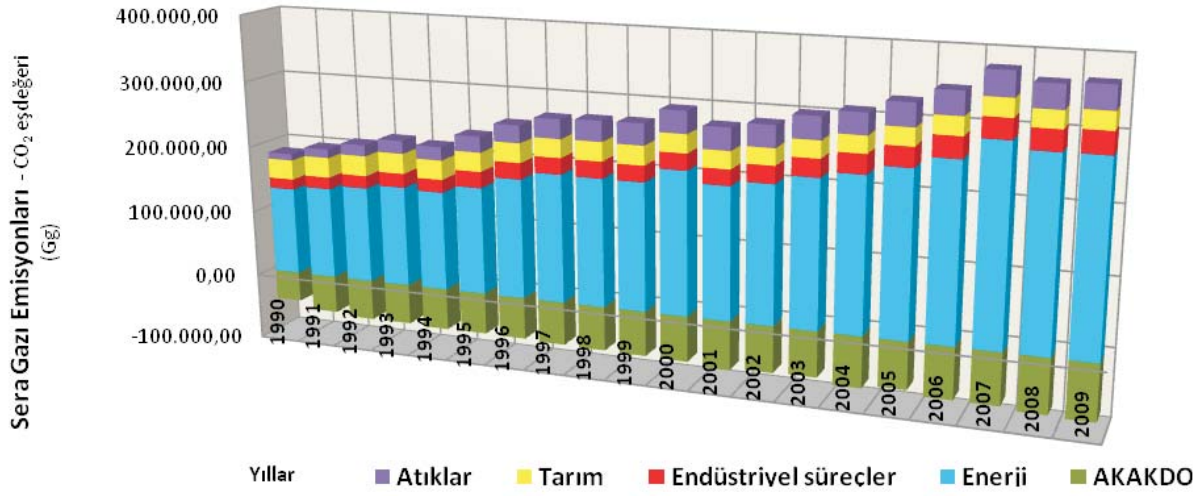
GÖSTERGELER		TÜRKİYE	OECD ÜLKELERİ	DÜNYA
SOSYO-EKONOMİK	GSYH (milyar 2000 ABD \$) [*]	375,96	30.504,00	40.482,00
	Nüfus (milyon kişi)	71,08	1.190,00	6.688,00
	Kişi başı GSYH (bin 2000 ABD \$)	5,29	25,63	6,05
ENERJİ	Toplam Birincil Enerji Arzı (MTEP)	98,50	5.422,00	12.267,00
	Toplam Elektrik Tüketimi (milyar kWh)	170,60	10.097,00	18.603,00
	Kişi Başı Birincil Enerji Arzı (TEP/kişi)	1,39	4,56	1,83
	Kişi Başı Elektrik Tüketimi (kWh/kişi)	2.400,00	8.486,00	2.782,00
	Ekonominin Enerji Yoğunluğu (TEP/bin 2000 ABD \$)	0,26	0,18	0,30
KARBON	Toplam CO ₂ Emisyonları ^{**} (Mton CO ₂)	263,53	12.630,00	29.381,00 ^{***}
	Kişi Başı CO ₂ Emisyonları (ton CO ₂ /kişi)	3,71	10,61	4,39
	Ekonominin Karbon Yoğunluğu (ton CO ₂ /bin 2000 ABD \$)	0,70	0,41	0,73
	Enerji Arzının Karbon Yoğunluğu (ton CO ₂ /TEP)	2,68	2,33	2,40

^{*} 2000 ABD \$: Sabit 2000 yılı ABD doları değerleriyle.

^{**} Sadece yakıtların yakılmasından kaynaklanan CO₂ emisyonlarını içermektedir.

^{***} Dünya için verilen sera gazı emisyonları, uluslararası havacılık ve uluslararası deniz taşımacılığından kaynaklanan sera gazı emisyonlarını da içermektedir.

¹ Türkiye'nin Ulusal Eylem Planı Hazırlama Projesi, Taslak Enerji Sektörü Raporu'ndan alıntılanarak hazırlanmıştır.

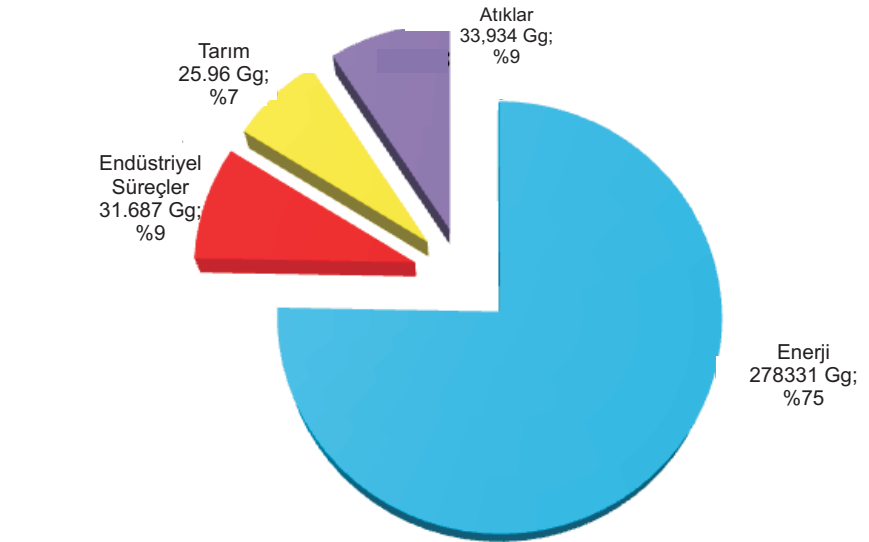

Şekil 1. Sektörler ve Yıllar İtibarıyla Sera Gazı Emisyonları (TÜİK, 2011)

emisyonları, OECD ülkelerinin yaklaşık üçte biri oranındadır. Öte yandan, Türkiye'de ekonominin enerji yoğunluğu, OECD ülkelerindekinden yaklaşık üçte bir oranında daha fazladır.

Türkiye'nin 1990-2008 yılları arasındaki gelişimine bakıldığında ise toplam elektrik üretiminin yüzde 245 oranında, ekonominin karbon yoğunluğunun yüzde 159 oranında artması, kalkınmanın giderek artan bir ivmeyle enerji yoğun olduğunun ve fosil yakıtlara dayandırıldığı bir göstergesidir. Ayrıca ekonomik gelir artışının (%171), aynı dönemde elektrik üretimindeki artışa (%245) kıyasla düşük seviyede kalması Türkiye'deki enerji verimliliğinin yeterli seviyede olmadığını da göstermektedir.

Nisan 2011'de BMİDÇS'ye sunulan Türkiye'nin Ulusal Envanteri'ne göre toplam emisyonlar içinde en büyük artışı gösteren ve en büyük payı (%75) alan enerji sektörüdür. Enerji sektörü kapsamında enerji üretimi, sanayi, ulaştırma ve diğer sektörlerde (binalar, tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetlerinde) yakılan yakıtlardan kaynaklanan emisyonlar yer almaktadır. 2009 yılında enerji

Şekil 2. Sektörlere Göre 2009 Yılı Toplam Sera Gazı Emisyonları (Gg ve %) (TÜİK, 2011)

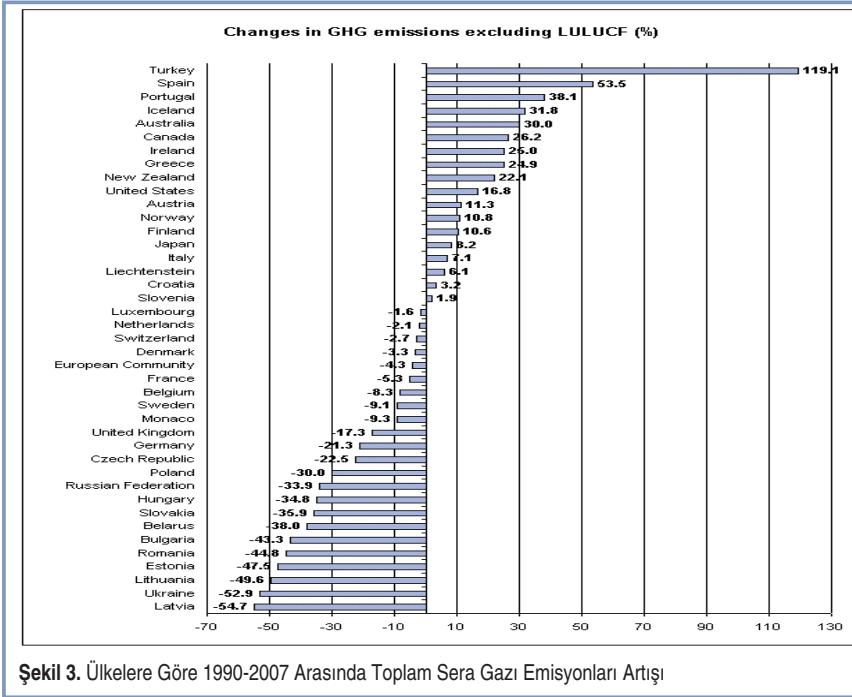
sektörünün toplam emisyon miktarındaki payı yüzde 75,3 oranında gerçekleşmiştir (Şekil 1 ve 2).

Türkiye'de CO₂ salımları 1990 yılından beri önemli ölçüde artmaktadır. Bu artış 2007 yılı itibarıyla yüzde 119, 2008 yılı itibarıyla yüzde 96 düzeyindedir. Bu artış oranlarıyla Türkiye **dünya şampiyonudur** (Şekil 3). 1990-2008 arasında emisyonlar 126 milyon tondan 366,5 milyon tona yükselmiştir (2007'de 372 milyon ton CO₂ eşdeğeri).

Türkiye, toplam SGE global emisyonun yüzde 0,8'ini oluşturmaktadır ve dünyada 23'üncü en yüksek seviyededir.

ENERJİ SEKTÖRÜNÜN DURUMU

Bu göstergeler Türkiye'nin iklim politikasının etkin olabilmesi için enerji sektörünün buna göre yeniden yapılandırılması ve yeni anlayış ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bugüne kadar Türkiye'nin enerji politikasının arz güvenliği ekseninde yapılandırıldığı

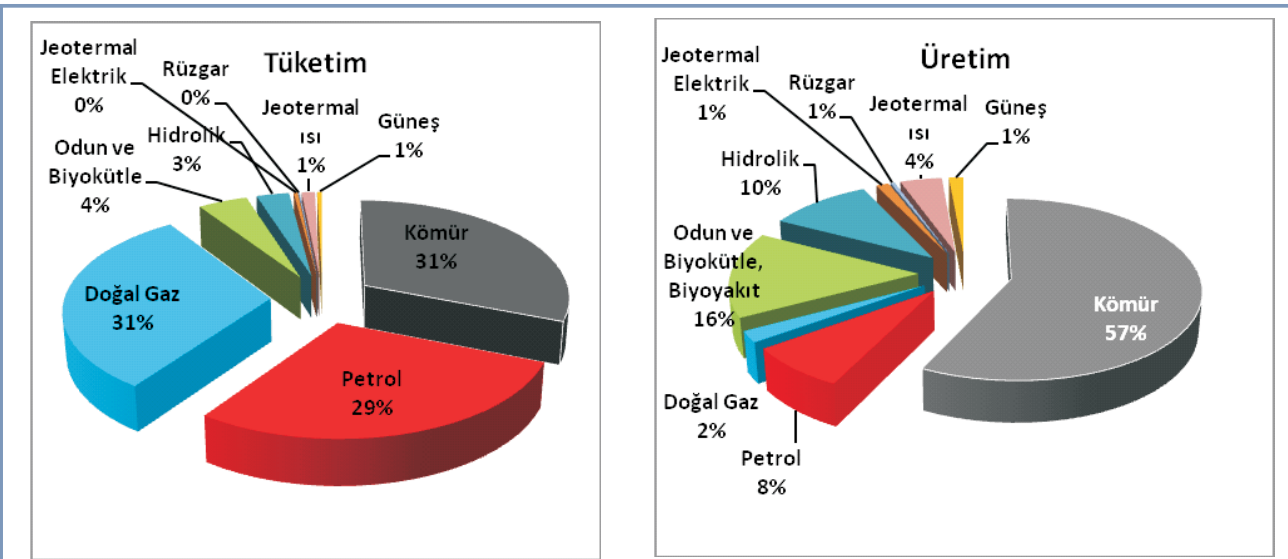
Yine 2009 rakamlarına göre Türkiye birincil enerjinin yüzde 71,4'ünü ithal etmiştir. Enerji tüketiminin sırasıyla yüzde 29 ve 31'ini teşkil eden petrol ve doğal gazda, yerli üretim payının sırasıyla yüzde 7,7 ve yüzde 1,9 oranında olması enerjinin önemli bir darboğazıdır. Türkiye'de 2009 yılında üretilen birincil enerjinin yüzde 57'si (17.402 MTEP) ise yerli kömürden karşılanmaktadır. Ancak yerli kömürün (linyitin) birincil enerji tüketimindeki payı, doğal gaza verilen ağırlık nedeniyle 2000 yılında yüzde 15,5 iken; 2007 yılında yüzde 13,6 seviyesine gerilemiş, 2009'da ise yüzde 14,7 olmuştur.

2009 yılında Türkiye'de toplam birincil enerji arzının 9,95 MTEP'i (%9'u) yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanmıştır. Şekil 4'te görüleceği üzere 2009 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de yenilenebilir enerjinin yüzde 47'si biyokütle kaynaklarından, yüzde 31'i hidrolik kaynaklardan, yüzde 17'si jeotermal kaynaklardan (ısı ve elektrik olarak), yüzde 1'i rüzgârdan (elektrik üretimi olarak), yüzde 4'ü ise güneşten (ısı enerjisi olarak) elde edilmiştir.

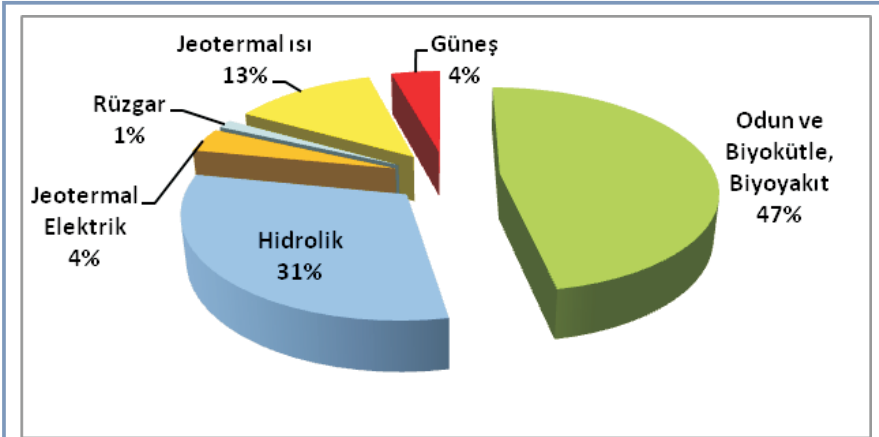
görülmektedir. Gelişen ve enerji ihtiyacı hızla artan bir ülke için bu durum kaçınılmazdır. Ancak alınabilecek önlemler açısından da Türkiye şanslıdır ve bir potansiyeli vardır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2009 yılı verilerine göre Türkiye'de 106,3 milyon ton birincil enerji

arzının yüzde 91'i fosil yakıtlardan, yüzde 9'u hidrolik ve yenilenebilir kaynaklardan elde edilmektedir. Enerji üretiminin ise yüzde 67'si fosil kaynaklardan sağlanmıştır. Ülkemizin en önemli yerli kaynağı olan kömür birincil enerji üretimi içinde yüzde 57 pay almıştır (Şekil 4).

Şekil 4. 2009 Yılı Birincil Enerji Arzının ve Üretim Kaynaklarına Göre Dağılımı (ETKB, 2011)

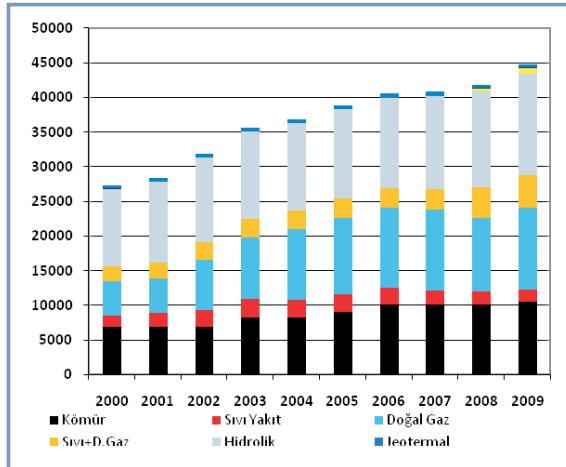

Şekil 5. 2009 Yılı Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Arzının Kaynaklara Dağılımı (ETKB, 2011)

1990'lı yıllarda elektriğin genel enerji dengelerinde yüzde 8 civarında olan payı gittikçe artarak 2009 yılında yüzde 13 seviyelerine yükselmiştir. Bu durum ülkenin hem üretim hem de tüketim yapısında gerçekleşen değişikliklerin sonucudur. ETKB verilerine göre Türkiye enerji sektöründe 2011 yılı sonu itibarıyla 50.000 MW kurulu güce erişen çok sayıda elektrik enerjisi tesisi bulunmaktadır. Bu yatırımların yüzde 65'i fosil yakıt bazlıdır ve bunların emre amadeliliği yüksek olduğu için enerji üretimine toplam katkıları yüzde 83'tür. Bugün yenilenebilir enerji kaynakları olan jeotermal, rüzgâr ve biyokütle santralleri sayısının hızla artmasına rağmen, toplam kurulu güçteki payları sınırlı kalmaktadır. 2009 yılı sonu itibarıyla rüzgâr ve jeotermal santralleri, kurulu gücün ancak yüzde 2'sine yaklaşmıştır.

Elektrik üretiminin kaynaklara göre dağılımına bakıldığında ise doğal gazın elektrik üretiminin yarısını karşıladığı görülmektedir. Bunu ithal ve yerli kömür santralleri toplam yüzde 29 payla takip etmektedir. İthalat bağımlılığını azaltacak olan hidrolik ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarından (biyokütle hariç)

yapılan üretim, 2009 yılındaki yerli üretimin yüzde 17,4'ünü ve toplam enerji talebinin ise ancak yüzde 5'ini karşılamaktadır). Rüzgâr ve jeotermal kaynaklı elektrik üretimi ise son yıllardaki önemli gelişmelere rağmen 2009 yılındaki toplam üretim içinde yüzde 1 oranında pay almıştır.

Şekil 6. 2000-2009 Yılları Arası Türkiye Elektrik Üretimi Kurulu Gücünün Kaynaklara Göre Dağılımları (TEİAŞ, 2011)

Artan enerji talebiyle birlikte düşünüldüğünde enerji arz sisteminin gittikçe artan ithal fosil yakıt bağımlılığı, ülke enerji politikalarında çözümlenmesi gereken bir sorundur. Yandaki ETKB politika belgelerine bakıldığında da bu durumun kolayca değiştirilmesinin pek mümkün olamayacağı görülmektedir.

Yukarıda özetlenen mevcut şartlar ve

TÜRKİYE'NİN 2023 ENERJİ HEDEFLERİ "Strateji Belgesinde Kaynak Bazında Hedefler"

- ▶ Elektrik enerjisi üretiminde yerli kaynakların payının artırılması öncelikli hedef (teşvikler ve teknolojik gelişmelerle yönlendirilecek).
- ▶ Bilinen linyit kaynakları ve taşkömürü kaynakları 2023 yılına kadar değerlendirilmiş olacaktır. Linyitten elde edilebilecek elektrik enerjisi üretim potansiyeli toplam 120 milyar kWh/yıl potansiyelin yüzde 44'ü değerlendirilmiş. Taşkömürünün 11 milyar kWh/yıl potansiyelinin yüzde 32'lik kısmı değerlendirilmiş.
- ▶ Elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanmasında yerli ve yenilenebilir kaynaklar öncelikli olup, bu kaynakların kullanımı konusundaki gelişmeler ve arz güvenliği dikkate alınarak kaliteli ithal kömüre dayalı santrallerden de yararlanılacaktır.
- ▶ Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için alınacak tedbirler sonucunda, elektrik üretiminde doğal gazın payının yüzde 30'un altına düşürülmesi hedeflenecektir.
- ▶ Elektrik üretiminde nükleer santrallerin payının 2020 yılına kadar en az yüzde 5 seviyesine ulaşması ve uzun dönemde daha da artırılması hedeflenmektedir (5000 MW).
- ▶ Temel Hedef: Yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının 2023 yılında en az yüzde 30 düzeyinde olmasının sağlanmasıdır.
- ▶ 2023 yılına kadar teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelimizin tamamının elektrik enerjisi üretiminde kullanılması sağlanacaktır.
- ▶ Rüzgar enerjisi kurulu gücünün 2023 yılına kadar 20.000 MW'a çıkarılması hedeflenmektedir.
- ▶ Elektrik enerjisi üretimi için uygun olduğu bu aşamada belirlenmiş olan 600 MW'lık jeotermal potansiyelimizin tümünün 2023 yılına kadar işletmeye girmesi sağlanacaktır.
- ▶ Hedef, güneş enerjisinin elektrik üretimi için de kullanılması uygulamasını yaygınlaştırmak, ülke potansiyelinin azami ölçüde değerlendirilmesini sağlamaktır (elektrik için teknolojik gelişmeler yakından takip edilecek).
- ▶ Üretim planlamaları, teknolojik gelişmelere ve mevzuat düzenlemelerine bağlı olarak diğer yenilenebilir enerji kullanım potansiyelindeki gelişmeler dikkate alınarak hazırlanacak, bu kaynakların kullanımının artması halinde, başta ithal kaynaklar olmak üzere fosil yakıtların kullanımı azaltılacaktır.

eğilimler altında Türkiye için emisyon azaltımının mümkün olmadığı; iklim değişikliğiyle mücadele çerçevesinde emisyon artışından azaltım yapmanın, yani “emisyon sınırlaması” politikasının en öne çıkan seçenek olduğu söylenmektedir.

Ancak hem arz tarafında hem de talep tarafında Türkiye'nin emisyon azaltımına üzere önemli seçenekleri mevcuttur. Arz tarafında henüz değerlendirilmemiş önemli boyutta yenilenebilir enerji potansiyeli ve talep tarafında da en az yüzde 25 enerji tasarrufu potansiyeli Türkiye için önemli emisyon azaltım fırsatları sunmaktadır. Zaten bütün dünyadaki beklentide enerji verimliliğinin artırılmasıyla en fazla sera gazı emisyonu azaltma etkisi sağlanabileceği hesaplanmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı global sera gazı emisyonu konsantrasyonunu 450 ppm'de tutabilmek için en fazla etkin enerji verimliliğiyle sağlanabileceğini hesaplamıştır (Şekil 7).

Türkiye'nin benzer olarak hâlihazırdaki enerji verimliliğini artırma potansiyeli (Tablo 2) Türkiye için önemli bir imkân sağlamaktadır. Bu imkân sadece emisyon azaltımı açısından değil, aynı zamanda 50 milyar dolara tırmanan ithal enerji faturasının azaltılması,

Tablo 2. Türkiye'nin Enerji Tasarrufu Potansiyeli

	Tasarruf Potansiyeli, %		Tasarruf Potansiyeli, '000 TEP/yıl
	Elektrik	Yakıt	
Sanayi	% 25		8,015
Demir - Çelik	21	19	1,402
Çimento	25	29	1,124
Cam	10	34	261
Kâğıt	22	21	206
Tekstil	57	30	1,097
Gıda	18	32	891
Kimyasal	18	64	2,283
Diğer	yok	yok	729
Bina	% 30		7,160
Konut	29	46	5,655
Kamu ve Ticari	29	20	1,505
Toplam	27 %		15,152

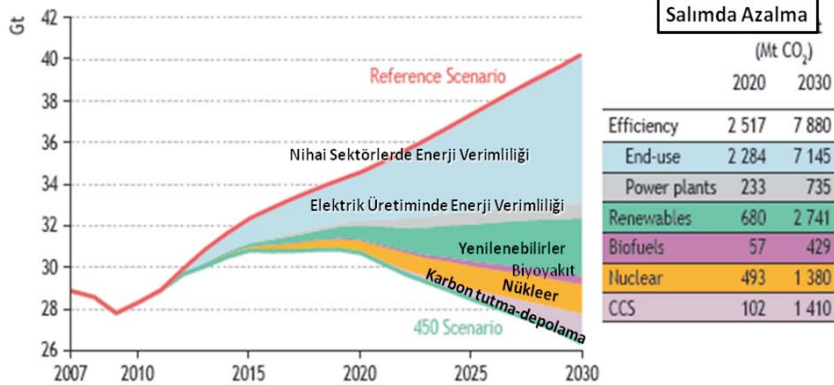
Kaynak: Dünya Bankası

Tablo 3. Gönüllü Karbon Piyasalarında Türkiye'nin Profili

Türkiye'nin Gönüllü Karbon Piyasası (GKP) Profili	
Bugüne kadar kayıt olmuş GKP Projesi (Kamuya açık kayıtlardaki bilgilerle sınırlı)	151 adet
Tahmini yıllık emisyon azaltımı (Başvuruda bulunmuş tüm projeler)	- 10 MtEş-CO ₂

Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı, 1 Mart 2011 itibarıyla

450 Politikası Senaryosu ile CO₂ Salımlarında Azalma: Politikaların Etkisi Gigaton (milyar ton)

450 senaryosunun maliyeti 10,5 trilyon \$
Kaynak: Uluslararası Enerji Ajansı, WEO 2009

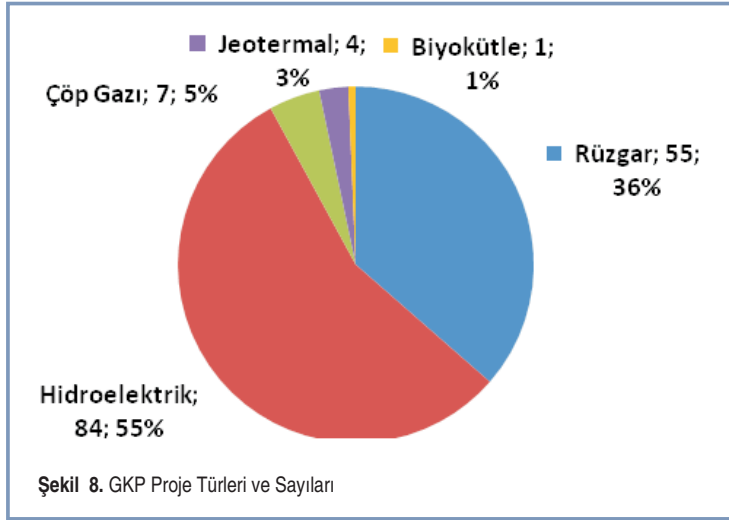
Enerji Verimliliğinin Katkısı %65-67
Yenilenebilirin Katkısı %19-23

Şekil 7. Uluslararası 450 Politika Senaryosuyla CO₂ Salımlarında Azalma

sanayi sektörünün rekabet şansının ve binalarımızdaki konforun artırılması için de büyük bir fırsattır.

Diğer taraftan emisyon ticareti özellikle portföyünde yüzlerce yenilebilir enerji projesi olan Türkiye için önemli bir yatırım desteği olarak kabul edilebilir. Geçtiğimiz dönemde Kyoto Protokolü'nün esneklik mekanizmalarından yararlanamayan Türkiye'nin önündeki benzer bir seçenek, gönüllü karbon piyasalarıdır. Kesin bir rakam belli olmamakla birlikte, bugüne kadar gönüllü piyasa mekanizmasıyla kayıt altına alınmış mevcut portföyün yıllık 80-100 milyon dolar civarında bir getirisi olabileceği tahmin edilmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığınca

Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı, 1 Mart 2011 itibarıyla

gönüllü karbon piyasalarının daha etkin işlemesi ve proje geliştiricilere yol göstermesi amacıyla “Sera Gazı Emisyon Azaltımı Sağlayan Projelere İlişkin Sicil İşlemleri Tebliği” 07.08.2010 tarih ve 27665 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sicile kaydı yapılacak projeler aracılığıyla Türkiye’de üretilen karbon sertifikalarının güvenilirliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca sicilin, ileride oluşturulması planlanan karbon borsasına temel oluşturması beklenmektedir. Türkiye’nin gönüllü karbon piyasalarındaki profili Tablo 3’te görülmektedir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ENERJİ SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Enerji sektörü sera gazları açısından önemli bir sektör olmanın yanı sıra iklim değişikliğinin sonuçlarından da etkilenen sektörlerden birisidir. Türkiye, iklim değişikliğinden etkilenen duyarlılığa sahip ülkeler arasında yer almakta olup, son elli yılın sıcaklık verileri incelendiğinde Türkiye’nin içinde bulunduğu Doğu Akdeniz ve Orta Doğu bölgesinde günlük ortalama ve en düşük sıcaklıklarda artma eğilimi görülmektedir. Bunun sonucu olarak günümüzde ilk işaretlerinde görüldüğü gibi başta kuraklık olmak üzere çeşitli sorunlar yaşayacaktır.

Atmosferde ortalama sıcaklığın artması

kurak ve yarı kurak alanlarda yağışların azalmasına ve kuraklığın artmasına neden olmaktadır. Yağışların azalması ve aynı zamanda ortalama hava sıcaklığı artışına bağlı olarak buharlaşmanın artması su kaynaklarını da olumsuz yönde etkileyecektir. Su kaynaklarındaki azalma, hidrolik santrallerde su gelirlerinde düşüşe, dolayısıyla hidroelektrik enerjisi üretiminde azalmaya ve zaman içinde hidrolik potansiyelde de azalmaya neden olabilecektir.

Bu nedenle elektrik üretiminde yaklaşık yüzde 20-25 oranında paya sahip olan hidroelektrik kaynakların üretime katkısı, dolayısıyla nihai emisyon değerlerine ve emisyon yoğunluklarına etkisi yüksek oranda belirsizlikler içermektedir.

Ayrıca, yağış rejimindeki değişimler nedeniyle oluşabilecek seller de hidrolik santraller açısından bir başka risk oluşturabilecektir. Türkiye’de henüz önemli ölçüde kullanılmamış hidrolik potansiyelin bulunması gelecekte yaşanacak sorunlara karşı şimdiden hazırlıklı olunmasını ve bu konuda gerekli araştırma çalışmalarının yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Diğer taraftan, ortalama sıcaklığın artması yaz döneminde evlerdeki buzdolapları dâhil soğutma sistemlerinin daha fazla çalışmasına ve klimaların daha fazla enerji talebine sebep olarak

elektrik tüketiminin artmasına neden olmaktadır. Daha önce iklimin ihtiyaç olmadığı birçok şehirde split klimalar yaygın olarak satılmaya başlanmıştır. Her yıl 1 milyon üniteden fazla klima satışı olması sonucunda stokta her yıl artan klimaların yarattığı enerji talebiyle son yıllarda yaz aylarında gündüz saatlerinde pik talebin oluşmasına yol açmaktadır.

Elektrik enerjisi sektöründe risk yaratabilecek diğer bir husus da termik santrallerin, hatta kurulması planlanan nükleer santralin soğutma suyu sıcaklığında olabilecek artışlardır. Bu artışlar nedeniyle yaz döneminde termik santrallerin üretim kapasitelerinde düşme görülebilecektir.

Elektrik enerjisi sektörünün iklim değişikliğinden etkilenen bir sektör olması nedeniyle sektörde muhtemel riskler ve belirsizlikler konusunda, özellikle su kaynaklarındaki olası değişikliklerle ilgili olarak çalışmalar yapılması ileriye dönük hedefler ve planlamalar açısından önemli olacaktır.

SONUÇ

Enerji sektörü, Türkiye’nin iklim değişikliği politikası üzerinde gerek planlama ve gerekse uygulama açısından en yüksek etkiye sahiptir. Enerji politikasının iklim odaklı olarak şekillendirilmemesi durumunda sera gazı azaltılmasında bir başarı sağlanamayacağı açıktır. Enerji ihtiyacının sürekli arz politikasına dayandırılma alışkanlığı ve bu alışkanlığın da fosil yakıtlar öncelikli olması Türkiye’nin en önemli handikapıdır. Bu nedenle Türkiye, mevcut enerji tasarrufu potansiyelini geri kazanmak üzere enerji verimliliğini arttırmak için milyar dolarlar mertebesindeki teşviklerle konuyu ciddiye almalı, yenilebilir enerjinin daha fazla kullanılması için ve özellikle güneş enerjisinin sadece elektrik olarak değil; aynı zamanda ısı olarak kullanılması için adeta seferberlik ilan edilmelidir. Hükümet toplumsal tepkilere ve dünyadaki Fukushima NS’daki gelişmelere rağmen nükleer enerji santrali kurmak konusunda gösterdiği kararlılığı bu alanda da göstermelidir. ■